

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับในประเทศไทยการทารุณกรรมสัตว์ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน และมีกระทำการทารุณกรรมสัตว์อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง สัตว์ไม่มีเจ้าของ สัตว์ทดลอง หรือสัตว์เศรษฐกิจ รวมถึงถูกจัดเป็นประเทศที่สุนัขและแมวจรจัดอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการร้องเรียนจากประชาชนคนในชาติ รวมถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวนมากในแต่ละปีจนเป็นเรื่องที่มีรายงานข่าวทั่วโลกถึงการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทย ในอดีตประเทศไทยมีการบัญญัติถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ไว้ในกฎหมายหลากหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มีบัญญัติความผิดอันเกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์ไว้ในภาคความผิดลหุโทษตามมาตรา 381¹ และมาตรา 382² พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535³ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532⁴ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535⁵ เป็นต้น จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสัตว์ขึ้นโดยบัญญัติเป็นพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557⁶ เพื่อป้องกันการทารุณกรรม

---

¹ ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 381 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนามันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

² ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 382 บัญญัติว่า ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ขรา หรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

³ พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535.

⁴ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2532.

⁵ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535.

⁶ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

มาตรา 20 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร.

สัตว์ แต่ปัญหาดังกล่าวกลับไม่มีทีท่าว่าจะลดน้อยลง จึงสามารถยกตัวอย่างของการทารุณกรรมสัตว์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้ ดังต่อไปนี้

1) หนุ่มขับรถเครนแค้นหมากัดรองเท้า คว่ำดาบซามูไรฟันขาขาด เจ้าของวังหามูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย พาเข้าแจ้งตำรวจดำเนินคดี ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2560 เวลา 15.00 น. เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิเพื่อสุนัขในซอยพา น.ส. ณิชฐนิชา อายุ 32 ปี เจ้าของเจ้าโคล่า สุนัขเพศผู้ อายุประมาณ 1 ขวบ ที่ถูกนายเทพราชน อายุ 36 ปี คนขับรถเครน และเป็นเพื่อนบ้าน ใช้มีดดาบฟันขาขาด 2 ข้าง เหตุเกิดภายในบ้านพักคนงาน ซอยสามมิตร ถนนไปรษณีย์เก่า ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ เข้าแจ้งความกับพนักงานสอบสวน สภ.บางแก้ว เพื่อให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ น.ส.ณิชฐนิชา เจ้าของสุนัข เปิดเผยว่า ตนและเพื่อนบ้านผู้ก่อเหตุพักอยู่บนที่ดินบ้านพักคนงานของบริษัทรถเครนแห่งหนึ่ง โดยตนเลี้ยงสุนัขไว้ 3 ตัว และสุนัขของตนได้เข้าไปกัดรองเท้าเซฟตี้ และหมวกนิรภัยของผู้ก่อเหตุจริง เมื่อประมาณ 4 วันก่อน แต่ได้มีการตกลงจ่ายค่าเสียหายเป็นที่เรียบร้อยไปแล้วเป็นเงิน 1,000 บาท โดยผู้ก่อเหตุก็ได้รับเงิน และบอกให้ตนหาโซ่มาล่ามสุนัขให้เรียบร้อยเพื่อป้องกันสุนัขไปสร้างความเดือดร้อนอีก ต่อมาเมื่อช่วงเช้าตนพบสุนัขของตนนอนได้รับบาดเจ็บอยู่ที่หน้าบ้าน โดยขาหน้าด้านขวาขาด ส่วนขาหน้าด้านซ้ายขาดร่องแแรง จึงได้เดินตามรอยคราบเลือดก็พบว่าสุนัขของตนหนีตายมาจากบ้านผู้ก่อเหตุ จึงได้หารือทางมูลนิธิฯ นำส่งโรงพยาบาลและเข้าแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ก่อเหตุ

ทางด้านนายเทพราชน ผู้ก่อเหตุสารภาพว่าก่อเหตุจริง และอ้างเหตุผลว่า สุนัขตัวดังกล่าวเข้ามากัดรองเท้าของตนหลายครั้ง จนตนเกิดความเอือมระอา โดยล่าสุดทางเจ้าของสุนัขก็ได้มาเจรจาจ่ายค่าเสียหายให้ตนเป็นเงิน 1,000 บาท และรับปากจะล่ามสุนัขของตนไว้ให้อยู่ในที่ที่เป็นทาง กระทั่งเมื่อวันที่ 4 พ.ค. เวลาประมาณ 03.00 น. สุนัขตัวดังกล่าวได้แอบขึ้นมาบนบ้านของตน และแอบมาขโมยรองเท้าของตนไปกัดอีก เมื่อตนเห็นรู้สึกโกรธมากที่ทางเจ้าของ ไม่ยอมล่ามสุนัขไว้ตามสัญญา จึงคว่ำมีดดาบที่อยู่ใกล้มือ ไล่ตามสุนัขไปอย่างรวดเร็ว และได้ขว้างมีดดาบไปใส่สุนัข โดยที่ตนเองก็ไม่ทราบว่าสุนัขขาขาดโดยส่วนตัวแล้วตนเองกลัวบาปมากกว่ากลัวติดคุกเสียด้วยซ้ำไป แต่ที่ทำไปเพราะบันดาลโทสะ ล่าสุดอาการของเจ้าโคล่า สุนัขที่ได้รับบาดเจ็บ ถูกส่งไปทำการรักษาที่โรงพยาบาลสัตว์ ซึ่งทางสัตวแพทย์ต้องรีบให้เลือดเป็นการด่วน เพราะสุนัขเสียเลือดไปมาก และต้องอยู่ในความดูแลของสัตวแพทย์อย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ทางเจ้าหน้าที่ได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่นายเทพราชน ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 40,000 บาท

2) จังหวัดหนองคาย มีการดำเนินคดีผู้ต้องหาขายแร่ตาม พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 ธ.ค. 2557 สืบเนื่องจาก พ.ต.อ. สมชาย สวงนศักดิ์ภักดี ผกก.สภ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย รับแจ้งจาก นางจอมศรี คำภูแก้ว อายุ 50 ปี เจ้าของสุนัข ได้เข้าแจ้งความกับตำรวจว่า เมื่อวันที่ 4 ม.ค. ที่ผ่านมา นายคำดี โคตดา อายุ 50 ปี ใช้มีดปาดใส่สุนัข ชื่อ กล้วย ซึ่งเป็นสุนัขเพศผู้ อายุประมาณ 6 เดือน จนได้รับบาดเจ็บที่ใบหน้าเป็นแผลเหวอะหวะ เพราะโมโหที่สุนัขจะเข้ามากัดไก่ ขณะที่นายคำดี ให้การปฏิเสธว่า ไม่ได้ใช้มีดฟันหวังให้สุนัขตาย แต่เป็นการขว้างมีดใส่สุนัขที่จะกัดไก่ของตน แต่มีดได้ไปถูกหน้าของสุนัข หากตั้งใจจะฆ่าสุนัขคงตายแล้ว พ.ต.อ.สมชาย กล่าวว่า แม้ว่าขณะนี้ผู้เสียหายแจ้งความประสงค์จะไม่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหา แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องดำเนินคดีตามกฎหมายซึ่งเป็นคดีที่ขอมความกันไม่ได้ อัตราโทษคือจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 40,000 บาท หลังจากสอบสวนเสร็จจะส่งศาลให้พิจารณาตัดสินต่อไป⁷

3) จากกรณีที่มีกระแสทางโลกโซเซียลมีเดียระบุว่า เมื่อช่วงกลางดึกวันที่ 8 เมษายน ที่ผ่านมา มีบุคคลได้ใช้อาวุธปืนยิงสุนัข จำนวนหลายนัด จนเป็นเหตุให้มีสุนัขได้รับบาดเจ็บ 1 ตัว โดยถูกยิงด้วยอาวุธปืน เข้าที่ลำตัว ต่อมากู้ภัยหมาแมวของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งเข้าช่วยเหลือนำส่งโรงพยาบาลสัตว์ย่านรามอินทราโดยมีผู้อนุเคราะห์แล้ว เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2560 เวลา 10.30 น. ที่สน.พหลโยธิน พ.ต.ต. วสวัตดี สุขไทย สว.กลุ่มงานวิจัยและประเมินผล 3 กองวิจัย สำนักยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เดินทางเข้าพบ พ.ต.อ. พงศพัศ พงษ์เจริญ รองผบ.ตร. พ.ต.ต. เจริญ ศรีศศลักษณ์ ผบก.น. 2 พ.ต.อ. ภาณุเดช สุขวงศ์ ผกก.สน.พหลโยธิน โดยใช้เวลาสอบปากคำนาน 30 นาที พ.ต.อ.พงศพัศ กล่าวว่า พ.ต.ต.วสวัตดี เข้ามอบตัว โดยรับสารภาพว่าก่อเหตุดังกล่าวจริง พนักงานสอบสวนจึงแจ้ง 3 ข้อหา คือความผิดมาตรา 20 ข้อหาห้ามผู้ใดทำการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควรตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ โทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท จำคุกไม่เกิน 2 ปี ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ข้อหายิงปืนในที่สาธารณะโดยไม่มีเหตุอันควร และพกพาอาวุธปืนไปในเมือง สาธารณะโดยไม่มีเหตุอันควร ในส่วนของโทษทางวินัยนั้นทาง พ.ต.ต. วสวัตดี จะต้องทำเรื่องชี้แจงไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษ ทั้งนี้จากการชันสูตรสุนัขตัวที่ตายพบว่ามีเลือดออกจำนวนมาก ในส่วนของสุนัขอีก 1 ตัวที่บาดเจ็บนั้น ขณะนี้รักษาตัวอยู่ที่รพ.สัตว์รามอินทรา รวมแพทย์ ซอย 5 สอบถามจากสัตวแพทย์ทราบว่าอาการปลอดภัย อีก 1 สัปดาห์น่าจะออกจากรพ.ได้ สำหรับเงินค่ารักษา 10,000 บาท ตนจะเป็นผู้รับผิดชอบเอง นอกจากนี้มีผู้ใจบุญเสนอที่จะรับสุนัขตัวดังกล่าวไปดูแลต่อแล้ว พ.ต.อ. พงศพัศ กล่าวอีกว่า นอกจากนั้นตำรวจจะ

⁷ ลุงโหดปาดมีดใส่หน้าหมา ประเดมิโทษพ.ร.บ.ทารุณสัตว์ฯ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://news.sanook.com/1726069/> [2561, 7 มกราคม].

ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์ถึง พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ ว่าได้มีการบังคับใช้แล้วเมื่อ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 และมีการกำหนดโทษอย่างชัดเจนกับผู้ที่ทำทารุณกรรมสัตว์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน

ทางด้าน พ.ต.ต. วสวัตดี กล่าวว่ายอมรับผิดทั้งหมดและขอโทษกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งตนทราบเรื่องภายหลังว่าสุนัขที่ยิงไปนั้นตาย เลย์รู้สึกผิดจึงมาเข้ามอบตัว โดยในวันที่ 6 เมษายน นั้น แฟนสาวของตนลงจากแพลตฟอร์ตของที่ร้านเซเว่นฯ ก่อนที่สุนัขจรจัดกว่า 20 ตัว ในบริเวณดังกล่าว จะเข้ามาล้อมแฟนไว้และมีทีท่าจะเข้ามารุมกัด แฟนสาวจึงรีบวิ่งหนีไปได้ ต่อมาได้ไปสอบถามพนักงานเซเว่นว่าทำไมช่วงนี้สุนัขค่อนข้างดุ ก็ได้รับคำตอบว่าอาจจะเป็นเพราะอากาศร้อน นอกจากนี้ยังทราบว่าเคยมีพนักงานเซเว่น และผู้อาศัยละแวกแพลตฟอร์ตสุนัขเหล่านี้กัดด้วย ต่อมาวันเกิดเหตุตนพาแฟนสาวที่กำลังตั้งครรภ์ไปเที่ยวงานกาชาด เมื่อกลับมาช่วงดึกก็ถูกสุนัขกลุ่มดังกล่าวมาล้อมไว้ และจะรุมกัด ตนเป็นหัวหน้าครอบครัว คิดตอนนั้นแค่ต้องปกป้องลูกและแฟนจึงได้ก่อเหตุเพราะบันดาลโทสะ

จากกรณีตัวอย่างที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์เกิดจากการที่มนุษย์เป็นผู้กระทำต่อสัตว์ ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุอันสมควร แม้จะเป็นการกระทำไปเพราะการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของตนเองก็ตาม สัตว์ที่ถูกกระทำนั้นก็มีความรู้สึก ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการกระทำที่ผิดต่อมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ถือเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะกระทำต่อสัตว์ แต่ในกฎหมายดังกล่าวก็มีข้อยกเว้นที่มนุษย์สามารถกระทำต่อสัตว์ได้ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ คือ ในมาตรา 21 (6) กำหนดว่าการกระทำดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 20 หากได้กระทำไปเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือทรัพย์สินของมนุษย์ ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกระทำโดยจำเป็นเพื่อป้องกันผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองไว้ในมาตรา 21 (6) แล้ว หากกระทำต่อสัตว์ก็จะถือว่าได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่การกระทำดังกล่าวนี้จะต้องอยู่ในความสมควรแก่เหตุ คือ ถึงแม้กฎหมายจะให้สิทธิแก่บุคคลผู้ประสบอันตรายป้องกันตนเองได้ แต่การกระทำนั้นจะต้องอยู่ในขอบเขตความสมควรมิใช่เป็นการกระทำโดยจำเป็นเพื่อป้องกันผลพบกับความ โกรธแค้นบันดาลโทสะ หรือสะใจ

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เกี่ยวกับบทลงโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 20 ซึ่งถือเป็นการกระทำต่อสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควรได้มีบทกำหนดโทษในการกระทำความผิดได้บัญญัติไว้ในมาตรา 31 บัญญัติว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่เมื่อผู้เขียนได้พิจารณาประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา 381 ก็ได้บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์เอาไว้เช่นกัน ซึ่งการบัญญัติกฎหมายในเรื่องเดียวกันไว้ในกฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ ผู้เขียนเห็นว่าอาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้ และอาจจะเป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดที่จะต้องได้รับโทษ 2 ทาง จากกฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381 แล้วให้ใช้บังคับบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 31 ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์โดยจำเป็นเพื่อการป้องกันให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ก็จะทำให้กฎหมายของประเทศไทยสามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกัน โดยชอบด้วยกฎหมาย และการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์
2. เพื่อศึกษาเหตุผลและความจำเป็นของการป้องกัน โดยชอบด้วยกฎหมายในการทารุณกรรมสัตว์
3. เพื่อศึกษาปัญหาความซ้ำซ้อนที่เกี่ยวกับการยกเว้นความรับผิดชอบความจำเป็นที่จะต้องกระทำทารุณกรรมสัตว์ ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ พ.ศ. 2557 และประมวลกฎหมายอาญา

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในการยกเว้นความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย และศึกษาในเรื่องเดียวกันของต่างประเทศ โดยศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีทางกฎหมาย หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ รวมทั้งข้อมูลเอกสารทางกฎหมายที่ปรากฏในรูปแบบข้อมูลสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังได้พิจารณาถึงกฎหมาย และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทย ควบคู่ไปกับการพิจารณาถึงกฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้บังคับในต่างประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับความจำเป็นในการยกเว้นความรับผิดชอบในการทารุณกรรมสัตว์ เพื่อนำแนวทางการปรับใช้กฎหมาย และการพัฒนากฎหมายมาให้สอดคล้องกับการยกเว้นความรับผิดชอบในการทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทย

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

จากอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้ปรากฏให้เห็นถึงการกระทำที่ถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์อย่างต่อเนื่อง ที่เป็นการกระทำโดยเจตนา บันดาลโทสะจากการที่สัตว์มาทำร้ายร่างกาย หรือทำลายทรัพย์สินของตนเอง หรือบุคคลอื่น โดยการกระทำดังกล่าวนั้น เป็นการกระทำที่ส่งผลให้สัตว์ที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีจิตใจ มีความรู้สึกต่าง ๆ ดังเช่นมนุษย์ ได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส อีกทั้งยังส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประชาชนในชาติและประเทศชาติอีกด้วย และการกระทำดังกล่าวย่อมจะส่งผลร้ายแรงต่อสัตว์ แม้ว่าประเทศไทยมีการบัญญัติถึงการคุ้มครองสวัสดิภาพของสัตว์ไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และประมวลกฎหมายอาญาแล้วก็ตาม แต่ในกฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวนี้ มีความซ้ำซ้อนกันในเรื่องของบทบัญญัติกฎหมาย กล่าวคือ ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ได้บัญญัติในเรื่องของการป้องกันอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายของมนุษย์ ซึ่งในประมวลกฎหมายอาญาก็ได้บัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้เช่นกัน ซึ่งเกิดเป็นปัญหาในการซ้ำซ้อนกันของการบังคับใช้กฎหมาย จากการศึกษาบทกฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะยกเลิกบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ในประมวลกฎหมายอาญาที่ซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ออกแล้วใช้บังคับโทษในพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้งในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีความครอบคลุมกับการกระทำทารุณกรรมสัตว์โดยจำเป็นมากกว่าประมวลกฎหมายอาญา จึงสมควรที่จะใช้บังคับกฎหมายที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร คำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และวารสารกฎหมายที่เกี่ยวกับการยกเว้นความรับผิดชอบในการทารุณกรรมสัตว์ ตลอดจนข้อมูลทางกฎหมายจากเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับบทบัญญัติทางกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงคำอธิบาย บทความ หรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ กับหลักกฎหมายของไทย แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผล และเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ที่ได้กระทำไปเพราะการป้องกันตนเอง

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการทารุณกรรมสัตว์ในส่วนของในประเทศไทย และต่างประเทศ

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาความซ้ำซ้อนที่เกี่ยวกับการยกเว้นความรับผิดชอบความจำเป็นที่จะต้อง กระทำทารุณกรรมสัตว์ ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพของสัตว์ พ.ศ. 2557 และประมวลกฎหมายอาญา

1.7 นิยามศัพท์

“สัตว์”⁸ หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยง เพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัย อยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การทารุณกรรม”⁹ หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้ สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้อง เพื่อ แสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบภารกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชรา หรืออ่อนอายุ

“การทารุณกรรมสัตว์”¹⁰ หมายความว่า การกระทำอย่างโหดร้ายและร้ายกาจ ต่อสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่ มนุษย์ ซึ่งการทารุณสัตว์เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการใด ๆ อันเป็น สาเหตุทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน และ/หรือตาย โดยไม่มีเหตุจำเป็นหรือไม่มีเหตุอันสมควร จากลักษณะของการทารุณสัตว์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นการสร้างความเจ็บปวดให้แก่สัตว์อย่างมาก และยังเป็น การ สะท้อนให้เห็นถึงศีลธรรมที่เสื่อมโทรมของคนในสังคม พฤติกรรมการทารุณสัตว์จึงเป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่ใน สังคมของมนุษย์

⁸ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3.

⁹ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3.

¹⁰ ชันวรัตน์ โจรจนโรวรรณ. (2551). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 3.

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์”¹¹ หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์”¹² หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแล ไม่ว่าจะได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ให้ดูแลด้วย

---

¹¹ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3.

¹² พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มาตรา 3.